

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 19 • Perjantaina 4. lokakuuta 2013

64. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 24 %)

Kurkijokelaisen toimitus muutti

Kurkijokelainen toiminta Loimaalla on keskittynyt yhteen toimipisteeseen. Heinäkuussa Kurkijoki-Museo muutti uusiin tiloihin ja viime keskiviikkona Kurkijokelaisen toimitus ja Kurkijoki-Säätiön toimisto muutti museon viereen.

Loimaan kaupungilta vuokratu Kuukankuja 1:n kiinteistö sijaitsee Prismaa vastapäätä, joten pistäytyminen onnistuu vaikka kauppareissun yhteydessä. Kurkijoki-Säätiö on vuokrannut talosta noin puolet. Kiinteistön Prisman puoleinen pää on vielä tyhjä, kaupunki ei ole vielä päättänyt, millaista toimintaa siihen tulee tai kelle se vuokrataan.

Jotkut loimaalaiset tuntevat talon "Sippelin talona", asuihan eläinlääkäri Sippel siinä vuosia. Talo ulkoasultaan on museo-
viraston suojelukohde, joten siihen ei saa tehdä muutoksia.

Kiinteistö sijaitsee pienen puiston keskellä. Puitteet luovat oivan ympäristön perinnettä ylläpitävälle museolle ja viihtyisän toimipisteen toimitukselle.

Museo auki talvella

Museotoimikunta pitää museon auki talvikauden talkoovoimin lauantaisin. Toimikunta toivookin, että moni löytäisi tiensä museolle ja tulisi tutustumaan uusiin tiloihin ja uuteen näyttelyyn. Tavoitettavuus on nyt

Museo kutsuu viihtymään, muistelemaan mennyttä aikaa tai tutkimaan vanhoja esineitä. Museo on mielenkiintoinen paikka jokaiselle ikäpolvelle.

oleellisesti parantunut. Turku-Tampere tieltäkin (9-tie) on vain lyhyt pistäytymä.

Kurkijokelaisen toimitus ja Kurkijoki-Säätiön toimisto on avoinna vanhoihin tuttuihin aikoihin tiistaisin ja torstaisin. Kun saamme tilat kuntoon, järjestämme avoimien ovien päivän myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana.

Aulassa sijaitsee myyntipiste, josta museo-vieraat tai toimistossa asioivat voivat ostaa kurkijokelaisia tuotteita.

Kauppakeskusten vieressä sijaitsevassa talossa sijaitsevat kurkijokelaiset toiminnot: Kurkijoki-Museo, Kurkijokelaisen toimitus ja Kurkijoki-Säätiön toimisto.

Tässä lehdessä

Relander-seminaari

Turussa 5.10.

Katso ilmoitus sivulla

3

Kurkijoen seitsemän ihmettä

Karjala-lehti kirjoitti vuonna 1935 Kurkijoen ihmeistä. Kaikki historian kirjoista tuttuja, joitakin löydettyävissä nykypäivänäkin.

Ihmeistä sivuilla..... 4-5

Nuorisoseurat toimivat aktiivisesti Kurkijoella,

osa seuroista jatkoi toimintaansa vielä uusilla asuinsijoillakin. Monipuolinen nuorisoseuratoiminta soittokuntineen, näytelmineen ja urheilukilpailuineen kokosi paljon osanottajia.

Nuorisoseuroista ennen ja nyt sivuilla 8-9

Hiitolan kästyökorissa kehrätään värttinällä ja rukilla.

Onko sinulla kehrumuistoja, niitä kerätään nyt.

Kehraamisesta enemmän sivuilla 10-11

Kurkijoki-Museo

on avoinna lauantaisin koko syyskauden!

Tarkemmin **takasivulla**

Toimitus on avoinna tiistaisin ja torstaisin klo 9-14.

Seuraavat lehdet ilmestyvät 18.10., 1.11. ja 15.11.

Osallistuminen

Olen lehdestä lukenut ja nähnyt pitäjäjuhlilla Kurkijoke-laisten kaipaavan nuorempia osallistujia mukaan, jotta olisi taho, jolle siirtää perinnettä ja käytännön taitoja toiminnasta. Järjestön toiminta voisi vielä jatkaa seuraavankin sukupolven ajan. Samaa huokailevat ainakin Tampereella lähes kaikki järjestöt, urheiluseuroista lähtien. Mistä tämä kertoo ja mitä asialle voidaan tehdä?

Sota-ajan ja sen jälkeiset ikäluokat ovat oppineet tal-kooperinteen jo lapsena maataloustöissä, rintamamiesta-lojen rakennuksilla, lukuisissa seuroissa ja järjestöissä. Kaltaisilleni 70-luvulla syntyneille taas on moni asia tuo-tu valmiina eteen. Hyvä niin, mutta jotain säilyttämisen arvoista on samalla mennyt: talkooperinne on kuihtunut. Yhdistystoiminta on yleensä varsin talkoohenkistä, jossa välittömiä taloudellisia etuja ei ole tarjolla, eikä niitä aatteellisten ihmisten taholta usein kaivatakaan.

Vanhinta kansalaisjärjestötoimintaa edustavat hyvin käytännöllisestä tarpeesta syntyneet yhdistykset kuten 175-vuotias VPK-toiminta. Maaseudulla niiden toiminta on tarpeen edelleen. VPK:iden yhteydessä kehittyi monenlaista muuta toimintaa, perustettiin torvisoittokuntia, nuorisoseuroja, kirjastoja, puhuttiin politiikkaa. Kun ei ollut rahaa, mutta oli intoa, aikaa ja osallistujia. Yksi järjestötoiminta avasi mahdollisuuksia muille järjestö-

toiminnoille, joille niillekin oli syntynyt tarvetta.

Nykyäänkin on tavallista, että yhdistyksissä toimivat moniaktiivit. Kun on uskaltanut yhden toimintaan mukaan, kynnys mennä toiseenkin on pieni. Tässä piilee vaara, että toiminta jää käytännöllistään syistä kapean aktiivijoukon harteille ja he väsyvät. Tällöin yhdistyksestä tulee ahdistus. Suomessa onkin 15 miljoonaa yhdistyksen jäsentä, joten väkeä on mukavasti. Niin on ottajiaakin 5,4 miljoonan väestöstä.

Että vahvasti aatteellisten ihmisten lisäksi saadaan enemmänkin väkeä mukaan, täytyy toiminnan tarjota jotain, mitä ihmiset kaipaavat. Onko se sitten juurien etsintää, yhteenkuuluvuutta, sivistystä, taloudellisia etuja, statusta.

Kaikkea ei saa samassa paketissa ja näitä jou-dutaan Kurkijokelaisten parissa nyt huolella miet-timään. Mikä on toiminnan tarkoitus ja tulevai-suuden suunta. Kannustan lukijoita kirjoittamaan omaan lehtemme ja tuomaan näkemyksiään esiin.

Kurkijokelainen -lehden toimitusneuvoston jäsen,

Tero Vehviläinen

Kuolleita

Äitimme, Mummomme

Helmi PUODINKETO

o.s. Tukia

* 28.11.1928 Kurkijoki, Haapavaara
† 4.9.2013 Karinakoti

Sait Luojalta rikkaan elämänsä. Mielen valoisaa, aidon karjalaisuuden. Elit Luojaasi luottaen, armoonsa turvautuen. Uuvui hiljaa, syliin enkelin nukkuen.

Kaipauksella muistaen
Jukka, Sari, Lauri, Antti ja Jussi
Timo, Saija, Jonni, Jatta, Jenna ja Jero
Sisarukset perheineen
sekä muut sukulaiset ja ystävät

Siunattu läheisten läsnä ollessa. Lämmin kiitos osanotosta.

Nimi-päivät

Lokakuu
viikko 40

4 pe Saija, Saira, Frans
5 la Inkeri, Inka
6 su Pinja, Minttu

viikko 41

7 ma Pirkko, Pirjo, Piritta,
Pirita, Birgitta

8 ti Hilja

9 ke Ilona

10 to Aleksis Kiven

11 pe päivä, suomalaisen
kirjallisuuden päivä,
Aleksi, Aleksis

12 la Otso, Ohto

13 su Aarre, Aarto

14 ma Taina, Tanja, Taija

viikko 42

14 ma Elsa, Else, Elsi

15 ti Helvi, Heta

16 ke Sirkka, Sirkku

17 to Saana, Saini

Onnittelut

Mummo

Kerttu Kopsa
vietti

104-vuotissyntymäpäiväään
24.9.2013

Alastaron Ilola-kodissa.

Sukulaiset ja ystävät
onnittelevat

Onnittelukiitoksia

Sydämellinen kiitos
kaikille minua muistaneille
täyttäessäni
90 vuotta.

Hyvää syksyä!
Rosa Hongell

Lukijoilta

Keskustelu välirauhasta jatkuu

HUPSIS

Suomi on vain kerran teh-nyt välirauhan ja se tapahtui syyskuussa 1944. Rauhan-sopimushan tehtiin vasta 1947 Pariisissa.

Sen sijaan Moskovan rau-hansopimus vuonna 1940 ei ollut mikään välirauha, vaan se oli tarkoitettu yhtä ikuiseksi kuin kaikki muut-kin rauhansopimukset. Eri asia että Euroopan isoiset

joutuivat hylkäämään teke-mänsä ystävyyssopimukset ja aloittivat keskinäisen so-tansa, johon mekin lähdim-me mukaan. Mutta se oli uusi sota ja voimme hyvin puhua sotien välisestä ajas-ta, mutta emme välirauhan ajasta, koska välirauhaa ei tuolloin tehty.

KR

OIKAISU

Kurkijokelaisen numerossa 17 sivun 5 kuvatekstin ja ingressin virhe välirauha-san-akäytöstä oli kesätoi-mituksen ei kirjoittajan. Pahoittelemme asiaa.

Hartaus sunnuntaille
6.10.2013
20. sunnuntai helluntaista

Maisemat

Toistakymmentä kiloa ylimääräistä painoa hartioilla, ja-loissa lastina päivien kävely ja allani epäyväat kivenmurikat, jotka vaativat koko ajan huomiota. Askel, askel ja askel.

Hetkeksi pitää hellittää. Katson taaksepäin. Yllätyn - näin korkealla jo. Täältä ylhäältä näen kulkemani reitin. Tuolta tunturilta olen tullut. Tuon kurun pohjaa kävellyt. Nuo pu-naiset läikät ja kirjavat vaivaiskoivut ohittanut. Tuota avaraa ilmaa hengittänyt. Ei hullumpi maisema. Taas jaksan.

Joinain päivinä on raskas mieli. Pettymykset ja epäonnis-tumiset asettuvat olkapäitä painamaan. Jalat ovat lyijyä eikä elämä maistu. Kuljen pimeässä tunnelissa. Jaksanko enää?

Katson taakseeni, muistelen. Muistan, että ennenkin on pi-meään tullut valoa. Muistan voiman, jonka tarvitessani sain. Muistan lohdutuksen ja rohkaisun. Muistan onnistumiset ja hyvät hetket. Ei hullumpi elämä. Kyllä jaksan vielä.

Kristittyjä on kutsuttu tien kulkijoiksi. Se oli ensimmäisiä nimityksiä sille joukolle, joka kuuli Vapahtajan kutsun ja lähti häntä seuraamaan. He olivat "uuden tien kulkijoita", "Herran tien kulkijoita", "sen tien kulkijoita" tai "tuolle tielle lähtenei-tä".

Tien kulkeminen on oivallinen kuvaus kristityn elämästä.

Matkalla tavataan toisia ihmisiä, koetaan vastoinkäymisiä, yritetään selviytyä, opitaan uutta ja väsyttäänkin. Joskus kul-jetaan paratiisikurussa, joskus tarvotaan louhikossa. Välillä matkan päämäärä hämärttyy, välillä usko horjuu.

Kristityn matkaseurana ovat sisaret ja veljet. Ja kaiken aikaa vierellä on Vapahtaja itse. Tien kulkijan on tarkoitus päästä perille.

Rinkka painaa selässä, jalat haparoivat rosoisessa rinteessä. Silmät etsivät sopivia askelten paikkoja. Tuo, tuo ja tuo kivi.

Vihdoin voin suoristaa selkäni ja nostaa katseeni. Huikai-seva näky! Katson ympärilleni avaralla tunturin laella enkä löydä sanoja.

Merja Vuorikari

Kirjoittaja on hiippakuntasihtööri Mikkelin tuomio-kapitulissa. Hän toimii piispan teologisena sihteerinä.

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Muistettavaa

Vampulan kirjastossa Valoku-vanäyttely lokakuun ajan. Kuvia kotiseutumakoilta, Kurkijoelta ja vähän muualtakin. Kuvat Erk-ki Poutasen kansioista. Näyttely avoinna ti ja pe klo 10-15, ke ja to klo 13-19.

Relander-seminaari Turussa 5.10. klo 14-16. Katso ilmoitus sivulta 3.

Hiitolan Pitäjätseuran Tarinailta ti 8.10. klo 18 Tuomarinkatu 2 Pori. Muistellaan vanhaa talkoo-perinnettä. Tervetuloa entiset ja uudet kertomaan omia talkoo-muistoja.

Kalakurjet, matka-aikataulu Vi-king Grace risteilylle ma 28.10. Virttaa Matka-Viitala klo 17.50, Kurakorventie Alastaro 18.00, ST1 pysäkki Loimaa 18.20, Puistokatu 39 Loimaa 18.25, OP Loimaa 18.30, Kirjaston py-säkki Hirvikoski 18.40, Niinijoki 18.50, Haaroine 18.55, Oripää Shell piha 19.10, Lankkistentie Riihikoski 19.20, satama 20.00.

Muista surussa Kurkijoki-adressilla

hinta 8 €
saatavissa toimituksesta

Murteella

Mitä seuraavat kurkijokelaiset murre-sanat tarkoittavat? Voit tarkistaa tietosi takasivulta.

1. Almakka
2. Evukset
3. Hauvoitto
4. Hiusmaras
5. Isintimä
6. Jyrytä
7. Kalkatto
8. Kitajoa
9. Lanketa
10. Mantka

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 90 senttiä/mm + alv 24 %
Mustavalk. 70 senttiä/mm + alv 24 %

4.10. Onnellisia ovat ne, joiden vaellus on nuhtee-tonta, ne, jotka seuraavat Herran lakia. Ps. 119:1

5.10. Jumala on vahvistava teitä loppuun saakka, niin ettei teissä ole moitteen sijaa Herramme Jeesuksen Kristuksen tulemisen päivänä. 1 Kor. 1:8

6.10. Kun Jeesus näki heidän uskonsa, hän sanoi halvaantuneelle: ”Poika-ni, sinun syntisi annetaan anteeksi.” Mark. 2:5

Virsi 289:2 Jos en voi suoraan Isän syliin juosta ja uskon varmuudesta riemuita, saan ahdistuksen yössä sinuun luottaa ja ääneen huutaa: Herra, armahda!

7.10. Sinä, Herra, hallitset ikuisesti, sinun nimesi kaiku polvesta polveen. Ps. 102:13

8.10. Abram uskoi Herran lupaukseen, ja Herra katsoi hänet vanhurskaaksi. 1 Moos. 15:6

9.10. Abraham toivoi, vaikka toivoo ei ollut, ja niin hän uskoi tulevansa monien kansojen kantaisäksi näiden sanojen mukaisesti: ”Näin suuri on oleva sinun jälkeläistesi luku.” Room. 4:18

10.10. Herran käsi on meidän yllämme. Herran käsi on voimallinen! Ps. 118:16

11.10. Me kerromme tulevillekin polville Herran

voimasta, Herran teoista, ihmeistä, joita hän on tehnyt. Ps. 78:4

12.10. Jumala on katsova vanhurskaiksi meidätkin, kun uskomme häneen, joka on herättänyt kuolleista Herramme Jeesuksen. Room. 4:24

13.10. Jeesus sanoi: ”Täivasten valtakuntaa voi verrata kuninkaaseen, joka valmisti häät pojalleen. Hän lähetti palvelijoitaan kutsumaan häävieraita, mutta kutsun saaneet eivät tahtoneet tulla.” Matt. 22:1-3 Virsi 426:1 Menkää maiten ääriin asti! näin on käsky Kuninkaan. Joukkoa hän itse johtaa taisteluunsa voittoisaan. Kerran vapahdettu maa kunnioittaa Karitsaa.

14.10. Siunatkoon Jumala meitä, ja palvelkoot häntä kaikki maan ääret. Ps. 67:8

15.10. - Jo ennen kuin sinut äidinkohdussa muovasin, minä valitsin sinut. Jo ennen kuin sinä synnyit maailmaan, minä pyhitin sinut omakseni ja määräsin sinut kansojen profeetaksi. Jer. 1:4-5

16.10. Tulee aika, jolloin ihmiset eivät siedä kuulla tervettä oppia vaan haalivat itselleen halunsa mukaisia opettajia kuullakseen siitä mitä kulloinkin mieli tekee. 2 Tim. 4:3

17.10. Silloin koko maa oppii tuntemaan sinun tiesi, Jumala, ja kaikki kansat saavat tietää, että sinä autat. Ps. 67:3

Bongaa kurki

Tämä kurki lennähti Pöytyälle Pekan päivänä.

60 VUOTTA SITTEN...

10.10.1953

Poimintoja huutomäkeläisten elämästä kautta aikojen

Huutomäki oli pitäjämme pohjoisosassa Sortavalan ja Savonradan risteyksessä. Kyläkunnan muodosti noin kahdenkymmenen perheen asumukset. Siis varsin vaatimaton suurten kylien rinnalla!

Nimensä kylä sai siitä, kun huutoa apuna käyttäen asujat koettivat aikoinaan saada mahdollisimman suo-

ran tielinjan mäkeen.

Vanhaan aikaan tunnettiin kylämme nimellä Kõl-sii. Tämä nimitys juontaa alkunsa sanasta kõlsä, jolla esi-isämme olivat nimittäneet alkukantaisia asumuksiaan vallatessaan asuinsijoja luonnontilassa olevaan metsäiseen mäkeemme.

.....

Elsa Romppanen

Karjalan Sanomat

Karjalan Sanomien antia

1.9.2013 ilmestyneessä numerossa Karjalan Sanomissa kerrotaan mm. puuarkkitehtuurista, jonka merkittävien luomus on Kizin saarella oleva Kristuksen kirkastumisen kirkko. Se on kirvesmiestaidon huippusaavutus, jonka 22 kupolia haapapaanuineen on todella vaikuttava nähtävyys. Sen rakentamisessa ei ole käytetty lainkaan rautanauvoja.

Tämä saaren pääkirkko on ollut korjauksen alla jo vuosia ja sen sisälle eivät matkailijat ole päässeet. Nyt lehti kertoo korjauksen olevan puoleksi valmis, sillä kivijalka ja kaksi suurinta alakerrosta on kunnostettu.

Käytyään kesällä paikan päällä loimaalainen Jouko Rinne kertoi, että kirkko oli tuettu tolppien varaan, kun noin kahden metrin korkeudelta kivijalasta alkaen oli hirret poistettu. Lehti kertoo kirkon täyttävän ensi vuonna 300 vuotta, mutta remontti valmistuu vasta 2017.

Keskiviikon 25.9. lehti kertoo mm. lähelle Belomorskian toisen maailmansodan aikana rakennetusta valtavasta bunkkerista, joka on 10 metrin syvyydessä maan alla. ”Sodan aikana emme tienneet mitään bunkkerista, sillä sotilaat kielsivät meitä käymästä metsässä, jossa oli ollut rakennustöitä,” kertoo Suhojen asukas Serafima Tzurkina.

Rakennustöissä oli käytetty myös suomalaisia sotavankeja. Työn laatu oli ollut hyvää ja rakennustyöt olivat edistyneet nopeasti ja työn tuloksena oli valmistunut 43 huonetta sekä pesu- ja WC-tilat käsittävä valtaisa laitos, jonne kyläläiset pääsivät tutustumaan vasta sodan jälkeen.

Yhden version mukaan se rakennettiin Karjalan esikunnan käyttöön. Siellä oli myös asevarasto ja neljä uloskäyntitietä. Nyt vandaalit ovat tuhonneet sitä. Paikalliset yrit-

tävät saada sitä entisöitäväksi ja museokäyttöön.

Saman numeron pääkirjoituksessa päätoimittaja Mikko Nesvitski kirjoittaa otsikolla **Organisaatio pielessä** mm. seuraavasti: ”Suomi ja Venäjä tekivät maanantaina ja tiistaina historiaa, kun ennätysmäärä osallistujia kokoontui suomalais-venäläiseen kulttuurifoorumiin Novgorodiin. Hanke-ehdotuksia tuli tänä vuonna 375, joista 124 seulottiin neuvottelupöytään asti.

Niin monikompleksisen tapahtuman organisointi oli

tietysti järjestäjille kammottava haaste. Ikävä kyllä yhtä kammottavaksi ovat järjestelyn kokeneet myös foorumin osanottajat.

Epätasa-arvoinen kohtelu pisti ällöttävästi silmään heti foorumin alusta alkaen. Järjestäjät vetivät selvän rajan venäläisten ja suomalaisten välillä ikään kuin olisivat yhä eläneet ”vanhaa hyvää” neuvostoaikaa.

Yleinen vaikutelma oli sellainen, että järjestäjät ovat yrittäneet parhaansa mukaan pitää partnereita erillään...

Suomalaiset ja venäläiset kumppanit asuivat eri hotelleissa, söivät eri ravintoloissa, kuuntelivat eri luentoja ja nauttivat erilaisesta ohjelmasta...

Ei todellakaan noilla keinoilla luulisi meneteltävän nykyaikana edes Venäjällä, mutta niin vain on moni asia mennyt takaisin kohti neuvostoajan menetelmiä. Valitettavasti!

Totesi lehdet luenut
Eino Vepsä

Kizin saaren pääkirkossa ovat entisöintityöt menossa. Kuvan otti kesällä 2013 Jouko Rinne.

Lisätietoja puimakoneensiirto kuvaan

Saimi Varjonen Vampulasta soitti ja kertoi, että kuvassa puimakoneen päällä istuu hänen isänsä Martti Kylliäinen, seuraavaa hevosta ohjastaa Heikki Kylliäinen ja viimeisillä rattailta seisoo Antti Heinonen. Polkupyörää taluttavia miehiä ei ole tunnistettu.

Kuva on otettu Lapinlahdelta, jossa kolmella tilalla oli yhteinen puimakone ja moottori. – En tiedä, kävivätkö he omien tilojen lisäksi puimassa muuallakin, Saimi pohtii ja olettaa, että kuva on otettu jatkosodan aikaan 1940-luvun alkupuolella, kun ensimmäiseltä evakkomatkalta oli palattu takaisin.

– Vieläkin puimakone on meidän suulissa, moottorista en ole varma. Kone on siirtynyt aina mukamme muutoissa, Saimi kertoo ja toteaa, että viimeiset puinnit sillä on tehty noin 50 vuotta sitten.

Kurkijokisia juttuja

Perunaa kuokalla ja lapiolla Valkjärven mökin menetelmin

Silloin 1950-luvulla perunalla oli nykyistä verrattomasti isompi rooli kaikkien perheiden ruokavaliossa. Sitä myös viljeltiin kaikkialla, missä siihen oli vähänkin mahdollisuuksia. Viljelymenetelmänä oli kuokan ja lapiion käyttö ja joissain tapauksissa käytettiin istutustauraa, jota yleensä perheen isä veti eli toimi ”hevosenä”. Valkjärven mökillämme varattiin heti tontin oston jälkeen käsihoitoisesti isohko 8-9 aarin kokoinen perunamaa.

Isälläni oli tapana sanoa, että ”syyskylä on parempi vaikka sika tonkis!”. Ja niin koko perunamaa käännettiin heti sadonnon jälkeen mies- ja lapiovoimin! Meitä lapiollakytäjiä oli isäni, minä ja Yrjö-veljeni. Martti-veli oli 50-luvun alkuvuosina vielä liian nuori raskaaseen maankäyntöön. Silloin selkä kesti ja sauna lämpesi maankäyntöurakan päätteeksi.

Perunapeltomme vietti loivasti etelään ja maa oli melko savivoittoista. Tähän isälläni oli vanha ”lääke”. Ajetaan talvella parireellä

ja hevosella suomutaa pelon kevennykseksi ja näin tehtiinkin.

Oli hyvä kevättalvinen päivä ja isä haki Valkjärven kartanosta hevosen parirekineen ja niin mudanajo saattoi alkaa. Ajettiin läheisen suon reunaan, jossa paksun hangen alla mutakönnäs ei ollut pahassa roudassa ja niin alkoi kuormanteko. Päällimmäinen kerros oli työläin pakkasen kovettamaa mutaa irti hakatessa mutta sitten helpotti!

Kevättalvisen jään jalasura oli liukas ja hevonen jaksoi vettä isoja kuormia. Mökin perunamaan savivoittoisuus keveni ja sadot kasvoivat!

Keväällä peruna istutettiin kuokalla vakoa avaten ja laittaen siemenperunan idut ylöspäin kumisaappaan terän etäisyydelle toisistaan, kuten isäni neuvoi. Perunan noustua taimelle isä piti huolen siitä, että perunaa mullattiin aina runsaampien kesäsateiden jälkeen. Näin turvattiin mullan riittävyys mukuloiden ympärillä. Muistan esittäneeni Isä Matille vastaväitteitä yhtä-

mittaisesta multaamisesta ja nimitin mökkiämme ”työleiriksi”!

Perunannostoon oli omat keveämmät haarakuokat ja nostoa tehtiin koko perheen mieskunnan voimin ja Marttin oli mukana! Parhaina syksyinä perunaa nousi niin paljon, että tarvittiin kuorma-auto kuljettamaan täysien säkkien paljous mökiltä Riihimäelle Maantiekadun ja Rautatiepuiston rajaamalle asuinalueellemme.

Onneksi siellä rautatieläisperheet olivat halukkaita ostamaan käsinviljeltyä perunamme, koska sitä oli paljon yli perheemme talvisen perunatarpeen! Muistan vielä, miten äitini pystyynissä kovilla talvipakkasilla kuumensi kiviä punahehkuisiksi kannettaviksi peltisangolla alakeran pakkasarkaan kellariin estämään perunasatomme jäätymistä! Ja niin itseviljellyt perunamme riittivät seuraavan kesän uusiin perunoihin!

*Paavo Vepsä
Juuret Kurkijoella*

Perunannostoa Anni ja Kerttu Kyytisen pellolla Tuusulassa 1945-60. Kuva: Kurkijoki-museon arkisto.

KURKIJOEN SEITSEMÄN IHMETTÄ

Asioista, joista eivät kaikki kurkijokelaisetkaan ole perillä

KURKIJOEN pitäjä on kuulu kauneudesta, siitä ovat kaikki Kurkijoella käyneet ehdottoman yksimielisiä. Laatokan luoteisrannikolla sijaitseva Kurkijoen pitäjä on varsin merkillinen pitäjä monestakin syystä ja kuuluisa muustakin kuin luonnonkauneudesta. Sen historiakin on sangen loistava ja voi se kerskua vanhoilla sukujuurillaan. Emme nyt kuitenkaan mainitse historiasta muuta kuin sen, että seurakunta juontaa alkunsa jo vuodesta 1617 ja mainitaan 1600-luvulla olleen nykyisen kirkonkylän paikkeilla kaupungin. Kirkonkylä, on vielä nykyäänkin jonkinlainen kauppala ja kirkonkylän sekoitus. Sen virallinen nimi on kauppakylä, mutta yleisesti kutsutaan sitä Lopotiksi, joka nimitys johtuu venäläisestä kauppakylästä, kauppala tarkoittavasta nimestä. Kurkijoki olikin ennen Karjalan radan valmistumista varsin huomattava kauppapaikka ja vilkasta kauppaa siellä harjoitettiin vielä pitkät ajat rautatien valmistumisen jälkeenkin. Kurkijoella oli oma Laatokalla purjehtiva laivastonsa, joka nyt on kuivunut melkein olemattomiin. Kauppapaikkana ei nykyisellä Kurkijoella ole suurtakaan merkitystä.

Niin, ne Kurkijoen seitsemän ihmettä. Oikeastaan niitä ihmeitä on yhdeksän, mutta kun puhutaan maailman seitsemästä ihmeestä, niin sopii myös hyvin puhua Kurkijoen seitsemästä ihmeestä.

Suomalaisessa pitäjässä ruotsinkielinen kansakoulu

Ensimmäisenä ihmeenä voimme näin kielitaistelujen aikana mainita, että Kurkijoella, vaikka se on aivan supisuomalainen pitäjä ja aivan supisuomalaisen naapuripitäjän ympäröimä, on ruotsinkielinen kansakoulu.

Älkää haukkoko ilmaa, hyvät lukijamme! Niin on asia, että Kurkijoen pitäjän Sorjon kylässä toimii vielä armon vuonna 1935 ruot-

salainen kansakoulu, jossa kaikki opetus tapahtuu selvällä ruotsinkielellä.

Nälkävuosina 1867–1868 siirtyi Pohjanmaan rannikkopitäjien ruotsalaisia uutisasukkaiksi hovineuvos A. von Etterin omistaman Kurkijoen hovitilan takamaille, jotka sijaitsivat Sorjon kylässä. Mainittuun kylään perustettiin sitten yksityisillä varoilla v. 1890 ruotsalainen kansakoulu, joka sai opettajan palkkaukseen tarvittavat varat valtiolta ja kunnalta 500 markkaa vuodessa aina vuoteen 1931, jolloin sekä valtion että kunnan avustukset lakkautettiin.

Ruotsalaisen koulun ylläpitäminen suomalaisella seudulla on tietenkin aivan naurettavaa ja yltyöpäistä ruotsalaistemme kiihkoa. Sorjon koulu lienee tarkoitettu jonkinlaiseksi

ruotsalaisuuden etuvartijaksi kaukaisessa idässä. Koulua ylläpitävät pääkaupunkimme ruotsalaiset kooten varoja tähän tarkoitukseen. Oppilaita koetetaan saada kouluun kaikin keinoin, ettei opettajan tarvitsisi aivan tyhjiä seinille puhua, mutta ei oppilasmäärä nykyisin liene kuin noin kymmenisen paikkeilla.

Runsaasti maatalousoppilaitoksia

Seuraavana merkillisyytenä voimme kertoa, että Kurkijoen pitäjään on kasautunut kokonaista viisi valtion ylläpitämää maatalouskoulua. Kyllä luulisi yhden pitäjän osalle riittävän ja pitäisi Kurkijoella tästä päätellen maatalouden olla varsin korkealla tasolla. Eikä se retuperällä olekaan.

Nämä maataloudelliset oppilaitokset, jotka ovat kukin aivan itsenäisiä toisistaan riippumattomia laitoksia, ovat: Kurkijoen Maamiesopisto, Kurkijoen Karjanhoitokoulu, Hevoshoitokoulu, Elisenvaaran Maanviljelyskoulu ja Itä-Karjalan Karjanhoitokoulu. On siinä kouluja yhden pitäjän osalle.

Kun nyt on puhe maataloudesta, niin mainittakoon kolmantena merkillisyytenä Kurkijoella sijaitseva Suomen ensimmäinen meijeri. Nykyisinkin toimii mainittu meijeri kotitalousmeijerinä ja sijaitsee kunnan omistamalla Tervun maatilalla. Meijeri on perustettu v. 1857 ja todettu Suomen ensimmäiseksi meijeriksi.

Itä-Karjalan tietopuolisen karjanhoitokoulun rakennus Elisenvaaran Suohovilla juuri remontoituna v. 1929. Koulu oli yksivuotinen ja aloitti toimintansa v. 1904.

KURKIJOKI – kylästä kylään

Kirjan uusintapainos on ilmestynyt!
475 sivua täyttä asiaa:

- kaikki Kurkijoen kylät esiteltynä
- talokartat kylittäin
- runsaasti valokuvia, myös uutta materiaalia
- laaja hakemisto

Hinta 40,00 (sis alv) + postituskulut
Tilaukset tiistaisin ja torstaisin klo 9-14
Kurkijokelaisen toimituksesta,
Kuukankuja 1, 32200 Loimaa.
p. 050-5213336 tai toimitus@kurkijoki.fi

Jäämäen hiidenkirnua Rahman-saaressa pääsi vain voimain katsoon tikkaiden avulla, kirnu oli noin puoli m syvä.

paikkoina.

Kurkijoen 13:sta muinaislinnasta on Lopotin luona oleva Linnavuori kaikkein huomatuin. Tällä Linnavuorella on vanhimpina aikoina ollut linnarakennus valkeineen (slott med vallar), josta pitäjä on saanut ruotsalaisen nimensä Kronoborg = Ruunulinna.

Hiidenkirnukin on Kurkijoella ja ihmehän sekin tavallaan, on. Eihän monessa pitäjässä ole hiidenkirnuja. Niillä lukijoille, jotka eivät tiedä mikä laitos hiidenkirnu on, selvitettäköön, että hiidenkirnu on pyöreä ja siileäpintainen kolo, jollaisen vesi on sorvannut pyörittämällä kiviä ja soraa yhdessä kohden. Kolon pohjalla on sorvinkivi.

Tervun meijerin rakennus ei ole enää kukoistuksessaan.

Uusi kreikkalaiskatolinen kirkko

Varsin erikoinen on Kurkijoen kreikkalaiskatolinen kirkko, joka sijaitsee kauniilla paikalla jonkin matkaa luterilaisesta kirkosta ja melkein tämän kanssa vastatusten. Se on uusin ja viimeksi rakennettu maamme kreikkalaiskatolisista kirkkoista ja valmistui v. 1933, jolloin syksyllä vihittiin tarkoitukseensa. Tämä kirkko muistuttaa suuresti meidän luterilaisia seurakuntatalojamme tai pieniä kirkkojamme, sillä kirkko on kaikin puolin suomalais-tyylinen, eikä tavanmukaisia »sipuleja» näe missään.

Kreikkalaiskatolinen kirkolliskokous päätti v. 1925 asettaa ns. ulkonaisten muotojen kansallistuttamiskomitean ja tämä uusi kirkko on nyt ensimmäinen maamme kreikkalaiskatolisista kirkkoista, joka on rakennettu siten, että ulkonaiset muodot on koetettu saada enemmän kansalliseksi, enemmän suomalaisiksi.

Se on rakennettu Kurkijoen. Hiitolan, Parikkalan, Simpeleen ja Rautjärven pitäjissä asuvia kreikkalaiskatolisista varten ja on näiden lukumäärä nykyisin 1167. Kirkkoherra ja lukkari ovat täysin suomalaisia miehiä ja tietenkin toimitetaan kaikki kirkolliset tehtävät puhtaalla suomenkielellä.

Kurkijoen kreikkalaiskatolinen asutus on jo vuosisatoja vanhaa, sillä Kurkijoella oli aikoinaan luostarikin, ei tosin itsenäinen, vaan Valamon luostarin sivuluostari eli skiitti.

Kiveä eri muodoissa

Kurkijoen viides ihme on kuuluisa Vätikän hiekkaranta Laatokan rannalla. Siellä on mitä loistavin ja ihanin hiekkaranta, kirkas vesi ja suurenmoinen näköala.

Vätikkään on jo rakennettu paviljonki, jonkinlainen kasinorakennus ja asunto-jakin, vaikkakin työt ovat kaikki aivan alussa. Vätikän maine on kuitenkin parissa vuodessa tullut niin suureksi ja tunnetuksi, että kylpyläseutu Vätikästä pakostakin muodostuu. Vätikän kävijät ovat sanoneet, että se on hiekkarannoistamme ehdottomasti numero yksi ja ehkäpä se onkin.

Kun hiukankin liikkuu Kurkijoen pitäjässä tai tulee Lopottiin maanteitse joko Elisenvaarasta tai Hiitolasta, niin näkee merkittäviä kukuloita ja vuoria. Ne ovat niitä kuuluisia Kurkijoen muinaislinnoja, joita siellä on kaikkiaan 13 kappaletta.

Muinaislinnat ovat esihistoriallisia puolustus-tarkoitukseen varustettuja paikkoja, jotka sijaitsevat korkeilla, useimmilta tahoilta äkkijyrkillä osittain veden tai soiden ympäröiminä kaliovuorilla, joiden nimi on tavallisesti Linnavuori.

Vuorien loivemmat rinneet, josta pääsy vuorelle on mahdollinen, ovat suojatut luonnonkivistä kootuilla noin 1–3 metriä korkeilla valleilla, Linnavuorien laelta on tavattu jätteitä pako-laisten nuotioista, heittokivi-varastoja ja muuta sellaista. Tavallisesti ei tuollaisilla Linnavuorilla asuttu, vaan käyttivät siis läheiset kylät niitä vaaran uhatessa pako-

Käsityötä ja kulttuuria

Sanoin niitä ihmeitä Kurkijoella olevan yhdeksän, ehkä niitä on vielä enemmänkin. Mainittakoon tässä vielä nyt kuuluisat Kurkijoen ruoskat ja luokit eli vempeleet. Kumpiakin valmistetaan kotiteollisuutena suuret määrät. Kurkijoen piiskat olivat aikoinaan kuuluja, nyttemmin on tämä teollisuus vuosi vuodelta vähentynyt, sillä nykyaikaisessa hevoshoidossa ei piiska näytele enää niin tärkeätä osaa kuin mikä sillä aikoinaan oli. Luokkien valmistus kukoistaa Kurkijoella edelleenkin.

Laatokan rannoilla pidetty kalastajajuhlat ovat erikoisia. Ne ovat elämys kenelle tahansa. Huomattava osa Kurkijoen asukkaista elää kalastuksella ja nämä kalastajat järjestävät vuosittain kalastusjuhla, joihin kokoontuu paljon väkeä.

Niin, ja sitten ne maailmankuulut Kurkijoen jäkälät, mutta niistähän olemme jo lehdessämme kertoneet.

Mustana varjona painaa kurkijokelaisia Elisenvaara, joka on vain kylä, mutta joka kasvaa rohkeasti ja on jo muodostunut suuremmaksi asutuskeskukseksi kuin pitäjän kirkonkylä. Kuka niitä elisenvaarialaisia menee takaamaan, vaikka sellän takana salamyhkäisesti haaveilisivat oman pitäjän, tai vaikkapa yksinteen kauppalankin muodostamista.

Karjala-lehti No 39 29.9.1935.

Kirjoittaja Vesa (tai Kesa) (väliotsikot toimituksen)

Kuvat Kurkijoki-museon arkistosta.

Kurkijoen ortodoksinen kirkko.

Vätikän hiekoista ja palveluista oli muodostunut suosittu kohde, jonne tultiin kauempaakin.

Linnamäki (Linnavuori) kuvattuna Hiidenmäeltä. Mäen juurella vasemmassa laidassa Kurkijoen maatalouspiston rakennuksia.

Sorjon ruotsinkielinen kansakoulu.

Kurenlammen rannalla

Kurkijoki ja vesi liittyvät yhteen, kertooihan sen jo kunnan nimikin. Mielikuvat vedestä nostavat esiin Laatokan rannat ja sinne laskevat joet. Niiden lisäksi Kurkijoella on useita pieniä järviä ja lampia.

Reijo Merran suvun kotitalo sijaitsi Kurenlammen rannalla. Lampi on halkaisijaltaan 700-800 metriä

- Meidän maiden reunaan pitkin menee Elisenvaaran kyläraja, olimme nippa nappa Elisenvaaran puolella, kertoo Reijo Merta, joka tuntee Kurkijoki-Elisenvaara tien oikean puolen alueet kuin omat taskunsa.

- Talomme oli ainut tällä puolella lampea, toisella puolella oli muutama talo, ei kuitenkaan näin lähellä rantaa, Merta kertoilee sukunsa paikasta.

Matkaa Kurkijoki-Elisenvaara tieltä tulee reilut kaksi kilometriä.

- 20 vuotta sitten näkyi hyvin vanha peltotien pohja, nyt se on täysin pusikoitunut, kertoo retkillään usein karhun jäljissä kulkenut kotiseutumatkaja. Elokuisella matkallakin näkyi merkkejä kontion kulkemisesta.

Tuttu paikka löytyi helposti ja merkkejä siitä, että lammen rannalla vietetään aikaa nykyisin.

- Etualalla oli aikoinaan mattolaiturimme. Viime vuosina lammella on pesinyt laulujoutsenpari.

Pöytä on katettu! "Naapurin pojat" käyvät lammella kalassa, paistavat saaliin nuotiolla ja ruokailevatkin.

Seuraavan kerran Reijo Merta tulee sukunsa kotipaikalle Elisenvaara-Maasilta tieltä. Sieltä on Savojan kautta Luhovaaran läpi tehty uusi metsäautotie liki Kurenlammen taakse.

- Odottelin autoa Kurkijoki-Elisenvaara tien varressa. Näin pieneltä tie näytti pientareelta katsottuna.

- Metsuri-poika, jonka kanssa puhuttiin käsillä, kaatoi puita "meidän metsästä".

Vanhat metsät kaatuvat ja kuljetetaan pois – kenties Suomen puunjalostusteollisuudelle.

- Isoisän hautaristi löytyi keskimmäisen hautausmaan pariinhuoneen vierestä. En tiennyt, mille hautausmaalle hänet oli haudattu.

Kurkijoen evakot – Kohtaaminen Kuopiossa

Vuonna 1933 vanhin sisareni Aino lahjoitti minulle pienen mustakantisen vihkon toivoen että kirjoittaisin siihen päivittäin kokemuksiani. Olin tuolloin 11-vuotias, asuimme Kurkijoella. Aloin kirjoitella siihen pieniä asioita: milloin olin ollut Paratsussa hiihtämässä, mitä ruokaa söin, montako kertaa kävin päivän aikana uimassa maamiesopiston uimahuoneella Laikkalanlahdessa. Nämä olivat tietysti pikkutyölle tärkeitä asioita. Jouduin sittemmin hankkimaan isompia vihkoja kun tuli isompia asioita kuten talvisota, joka muutti koko Suomen kansan elämän.

Kun talvisota syttyi 30.11.1939, kaikki Suomen koulut sulki-
vat ovensa. Samoin Kurkijoen maamiesopisto, jossa isämme Veli Räsänen oli toiminut kasvitieteen ja kemian lehtorina 17 vuoden ajan. Kun talvisota päättyi 13.3.1940 Moskovan rauhahan, Kurkijokikin oli rauhahan ehtojen mukaan luovutettava Neuvostoliitolle. Asukkaiden oli lähdettävä uuden rajan taakse ja jätettävä koko omaisuutensa, kodit, maat metsät ja koulutkin ryssälle, joka ei ollut onnistunut valtaamaan maata.

Meidän perheemme muutti Simoon isän vanhaan kotitaloon. Siellä vietimme kevään ja alkukesän. Perheessämme oli vielä kolme oppikoululaista, Sirkka, Ilmi (minä) ja veljemme Topi. Emme tienneet missä jatkaisimme koulunkäyntiä. Koska Kurkijoen maamiesopisto oli lakkautettu, isämme oli joutunut lakkautuspalkalle. Hän oli hakenut jälleen kasvitieteen ja kemian lehtoraattia, nyt Kuopion karjatalousopistoon. Siihen hänet nimitettiin vuoden 1940 lokakuusta lukien. Opiston rakennuksessa olisi meille asunto lokakuusta alusta alkaen. Kuopio olisi

siis uusi koti- ja koulukaupunkimme.

Suomen koulut avasivat ovensa jo elokuussa. Mekin kävimme ilmoittautumassa Kuopion yhteiskouluun vastaaville luokille, joilla olimme syksyllä 1939 aloittaneet koulunkäynnin aluksi Käkisalmissa ja vähän myöhemmin Elisenvaaran yhteiskoulussa, jonne Topi ja minä olimme sodan uhatessa siirtyneet; Sirkka oli vielä jäänyt Käkisalmen yhteiskouluun.

Kuopiossa pääsisimme karjatalousopiston kotiimme vasta lokakuussa 1940, mutta isän tuttavien Puurusten avulla meille koululaisille järjestyi tilapäisasunto meille tuntemattomaan Ylösen perheeseen, joten koulutyö alkoi jälleen. Kaikki oli taas hyvin kun Ylösellä ruokaakin riitti. Mutta kaipa-
simme Karjalaan!

Kirjoittelin edelleen mustakantiseen päiväkirjaani kaikenlaisista tapahtumista. Vuosikymmenten mittaan minulla on ollut päiväkirjoja toista tusinaa. On ollut mielenkiintoista lukea 70–80 vuotta vanhoja merkintöjä omasta ja perheen elämästä.

Lukiessani viime kesänä vanhoja päiväkirjamerkintöjäni silmiini osui

Kersantti Tauno Äikää sotilaspuvussa.

muistiinpanoni 5. päivästä lokakuuta 1940. Siinä kerroin aamusta, jolloin istuessamme ruokapöydän ääressä seurasimme Ylösen perheen keskustelua heille tärkeästä asiasta, Kuopion Tuomiokirkosta. Tätä kirkkoa käyttivät sekä Kuopion kaupunkiseurakunta että

Kuopion maaseurakunta.

Ylöset totesivat, että maaseurakunta etsi parhaillaan kanttoriurkuria ja että urkurin valinta oli parhaillaan käynnissä: ”Tänään joku T. Äikää antaa näytteen taidoistaan, laulaa kirkossa ja soittaa myös urkuja.”

Hyppäsimme ylös ruo-

kapöydästä ja kiljaisimme yhteen ääneen: ”Sehän on meidän Tauno, Kurkijoen oma Tauno Äikää!” Olimme tutustuneet Taunoon Kurkijoen Lopotilla jo ennen sotia. Tauno opiskeli Viipurin musiikkiopistossa sekä pianon- että urkujensoittoa. Taunon kotona oli

urkuharmoni ja meillä taas oli flyygeli, jota hän suureksi iloksemme usein kävi soittamassa.

Tuskin ehdimme kiittää aamiaisesta kun Sirkka, Topi ja minä ryntäsimme saman tien Tuomiokirkkoon, joka onneksi oli lähellä, täytyi päästä kuulemaan ja näkemään hyvää ystäväämme Taunoa. Ehdimme juuri kuulemaan kun Tauno lauloi, ja kauniisti hän lauloikin.

Kuten miehet usein noihin aikoihin, hänkin oli sotilaspuvussa ja edellisestä vuodesta jotenkin aikuistuneen näköinen. En ollut kirjoittanut päiväkirjaan mitä hän lauloi, ei varmastikaan ”Ristilukkaa” eikä Merikanon ”Merellä”, joita hän oli laulanut meille kesällä 1939. Seuraavaksi Tauno ryhtyi soittamaan Tuomiokirkon urkuja. Urkumusiikki oli todella upeaa juuri Tauno Äikään soittamana. Olimme ylpeitä Taunostamme.

Kirkon ovella jäimme odottamaan Taunoa, joka musiikinäytteet annettuaan sanoi meille iloisesti: ”Onhan täällä tuttujakin, hauskaa!” Hänkin oli selvästi mielissään tästä yllättävästä Kurkijoen evakkojen kohtaamisesta Kuopiossa.

Tietysti Tauno Äikää valittiin Kuopion maaseurakunnan kanttoriurkuriksi, totta kai! Tauno aloitti uudessa tehtävässään 1942. Me puolestamme kävimme vuodesta 1942 alkaen Kuopion Tuomiokirkossa yksinomaan maaseurakunnan messuissa – olihan Tauno sekä perheystävämme että ihailmamme pianisti ja urkuri.

Ilmi Kärävä

Kesämökin nykyinen omistaja Markku Rastas sekä pojat Marko ja Mika istuttavat tammea isännänviirin liehuessa salossa.

Kurkijokiviiri liehuu Rymättylässä

Elokuussa 2013 Rymättylän saarella Suomi neidon toisella laidalla kaukana Kurkijoen Haapavaarasta Kaisu (k.2010) ja Erkki Rastaa (s.1928 Kurkijoella k.2006) lapset perheineen juhlivat Krampin Annan entisen kalastajatorpan 100-vuotista taivalta, se oli saanut jatkoa 50 luvun alussa niin sanotulla salilla sekä vintillä.

Kurkijoen isännänviirin hulmutessa kunniapaikalla kesämökin ja meren välissä lahjaksi saatua tammea istuttivat seuraaville sukupolville ihailtavaksi nykyinen omistaja Markku Rastas sekä pojat Marko ja Mika.

Juhlavuoden kunniaksi mökkiä on peruskorjattu ahkerilla ja taitavilla talokoolaisten käsillä. On uusittu katto, vanhan pärekaton poisto oli työläs ja pölyinen, se toimi aluskatteena vanhaan peltikattoon. Eteläpää-

dyn laudat sekä muita kärsineitä lautoja on vaihdettu ja mökki on kokonaan maalattu uudelleen kesän aikana.

Uudet rännit ja sadeviemärit pitävät vedet kaukana talosta seuraavatkin 38 vuotta, jotka mökki on ollut tähän

mennessä Rastaa suvulla.

Leena Grönroos (Rastas)
Erkin sukuhaaran vanhin

Mökin oikea pääty on 100-vuotias. Kuva on otettu vuonna 2012, siinä ei vielä näy tämän kesän suurta perusparannusta.

Kurkijoen Nuorisoseura per

Kymmenkunta vuotta aiemmin Pohjanmaalta alkunsa saanut nuorisoseuraliike rantautui Kurkijoelle kansanjuhlassa, jossa asiaa pitivät esillä rovasti A.E. Olson ja runoilija J.H. Erko sekä tilaisuuteen liikkeestä kertomaan pyydetty ylioppilas F. Suokas Parikkalasta. Kurkijoen Nuorisoseura perustettiin syyskuussa 1893 Etelä-Karjalan Nuorisoseuran alaosastoksi.

Alhon Nuorisoseuran urheilukilpailuissa oli runsaasti osanottajia v. 1936.

Nuorisoseura-aate lähti leviämään hitaasti, sillä kului liki kymmenen vuotta, ennen kuin seuraava osasto perustettiin Elisenvaaraan v. 1902. Siitä alkoi vilkas kausi ja kaiken kaikkiaan Kurkijoelle perustettiin em. lisäksi Aromäen, Otsanlahden, Riekkalan, Korpisaaren, Lapinlahden, Tervun, Savojan, Räihävaaran, Alhon, Sorjon, Mikrilän ja Haapavaaran Nuorisoseurat. Nuorisoseuratoimintaa pyöritti siis 14 nuorisoseuraa.

Kurkijoen Nuorisoseuraan kuului yli 100 jäsentä, kokoontumisaikanaan oli kunnantalo, jonka ”kunnan viranomaiset ovat auliisti luovuttaneet seuran kokoontumisaikaksi.” Juhla- ja iltamatuloilla hankittiin seuralle näyttämövälineet ja muutaman toimintavuoden jälkeen seura perusti oman kirjaston.

Elisenvaarassa vuonna 1895 perustettu kirjastoyhdistys muutettiin v. 1902 nuorisoseuraksi. Kirjastoyhdistykselle oli tullut viranomaistahoilta selvityspyyntöjä iltamien ja muiden tapahtumien järjestämisestä, koska kirjastoyhdistys ei ollut virallinen yhdistys sääntöineen. Elisenvaaraan

nuorisoseuraan kuului parhaimmillaan yli 200 jäsentä.

Aktiivista toimintaa vuosisadan alussa ja sotien välissä

Aromäen Nuorisoseura oli erityisen aktiivinen musiikin harrastuksessa, oma torvisoittokunta perustettiin v. 1913 ja sanottiin: ”kylässä ei ollut ketään, joka ei olisi osannut soittaa tai tuntenut nuotteja.” Ensimmäiset torvensa aromäkeläiset ostivat Kurkijoen maamiesopistolta, seitsemän soittimen hinta oli 150 mk.

Tervussa Tervun hovin herrasväki suhtautui myönteisesti toimintaan ja osallistui tapahtumiin, vaikkei ymmärtänyt suomenkieltä.

Alholaiset valtasivat teatterinnostusta. Tukkihoella ja Seitsemän veljestä kuului ohjelmistoon, lisäksi seurala oli voimistelu- ja urheiluosasto, sekakuoro, jouhiorkesteri ja mieskuoro. Seura julkaisi ”Virittäjä”-nimistä lehteä. V. 1929 valmistui oma talo talkootyönä. Alhossa jopa mäki nimitettiin Nuorisoseuranmäeksi – ainakin puhekielessä.

Sorjolaisten toiminnassa etusijalla oli urheilu. Olympiavoittaja Veikko

Hakulinen hiihti ensimmäiset palkintonsa Sorjon Nuorisoseuran kilpailuissa.

Nuorin seuroista oli Haapavaaran Nuorisoseura, perustettu 1932. Seuran lehti ”Sarastus” oli monet vuodet piirin paras.

Sodat söivät resursseja

Monen nuorisoseuran toiminta laantui 1918. Näin kirjoittaa Sami Kurkijokelaisessa 5.1953: ”... sodan mainingit alkoivat näkyä jo meidänkin maassamme ja etenkin edellä mainitun vuoden loppu oli sängen kriittinen, kunnes se vuosikuvun muuttuessa vuodeksi 1918 leimahti ilmillekkehisiin ja niin muuttui meidänkin maamme sotatantareeksi. Nämä tapaukset keskeyttivät tietenkin Nuorisoseuran toiminnan joksikin aikaa, jokaiselle tuli muuta mietittävää: Suomen kohtalo oli vaakalaudalla.”

1920-luvulla hiipui uutterasti iltamia järjestäneen ja naapurikunnissakin vierailleen Riekkalan Nuorisoseuran, samoin Korpisaaren ja Lapinlahden seurojen toiminta. Tosin mm. Alhon nuorisoseuran toiminta elpyi sodan jälkeen.

Heikki Haakana mainit-

Sorjon-Huutomäen nuorisoseuran talo valmistumisvaiheessaan.

see 7.11.1953 julkaistussa kirjoituksessaan yhden hiipumisen syyn: ”Talon hankkiminen vaati tavallisesti seuran jäseniltä monesti melkein ylivoimaisia ponnisteluja. Ei ollut sen vuoksi ihme, että yksi ja toinen seuran johtajista väsyi. Kun seuran taloudellinen kunnonnappo vaati edelleenkin ulospäin suuntautuvaa toimintaa, jäi varsinainen jäsenkasvatus taka-alalle, josta taas oli seurauksena, ettei seuraan tullut tarpeeksi nuorisoseuratyöhön innostuneita, uskollisia jäseniä. Näin monen seuran toiminta

heikkeni.”

Talvisotaa lähestyttäessä laajentuva suojeluskunta- ja lottatoiminta verotti kylälaisten aikaa ja intoa toimia nuorisoseuroissa.

Oma piiri innosti

1915 perustettiin Kurkijoen Nuorisoseurapiiri, johon liittyivät kaikki Kurkijoen alueella toimivat seurat ja lisäksi Ihalan, Jaakkiman, Lahdenpohjan ja Parikkalan nuorisoseurat. Piirin viimeinen tilaisuus oli 5.3.1939 pidetty talvijuha. Toiminta hiipui evakko-

ja sota-ajan levottomiin oloihin ja hajaannukseen, kunnes herätettiin eloon v. 1949 Koiviston-Kurkijoen Nuorisoseurapiirinä. Siihen kuului yli 20 koivistolaista ja kurkijokelaista nuorisoseuraa.

Valitettavasti Kurkijoen Nuorisoseurapiirin ja Elisenvaaran nuorisoseurojen arkistot tuhoutuivat talvisodan pommituksessa, samoin Alhon nuorisoseuran arkistot hävisivät sodan aikana.

Lähteet:

Kurkijoen historia IV
Kurkijokelaisen vuosikerrat

Aromäen nuorisoseuran torvisoittokunta, jota johti edessä keskellä istuva Antti Korjonen.

Sorjon Nuorisoseuran lausuntakuoro, keskellä johtajana neuvoja Johannes Hämäläinen, 1937

Ustettiin 120 vuotta sitten

Kirjoita Nuoriso-seuratoiminnasta

Kurkijokelainen julkaisee syksyn aikana kirjoituksia ja artikkeleita nuorisoseuratoiminnasta Kurkijoella ja myös uusilla asuinsijoilla, joissa nuorisoseurat jatkoivat toimintaansa.

Kirjoitusten saamiseksi järjestettiin keväällä kirjoituskilpailu, johon osanotto oli vähäistä. Kilpailussa palkittu Arvi Heinosen kirjoittama muistelu julkaistaan myös

syksyn aikana.

Tarvitsemme lisää materiaalia! Olitko mukana, mitä teit, mitä muistat? Oletko kuullut vanhempiesi tai sukulaistesi kertomuksia seuratoiminnasta.

Kirjoita niistä meille, pienikin muistelu on tärkeä!

Kirjoitukset voi toimittaa joko käsin kirjoitettuna toimitukseen postitse tai tuomalla tai sähköpostilla.

Pirkko Pekarila (os. Kylliäinen) kantaa kylttiä marssilla, takana Raija Mäki (os. Hämäläinen) Aromäen nuorisoseurasta.

Vuoden 1959 toiminnasta lehtemme kertoo: ”Käyntini kurkijokelaisten nuorisoseurojen ja opintokerhojen parissa tavan mukaisella neuvontamatkalla antoi minulle myönteisen vaikutuksen.” Kirjoittaja H.U. (keskusseuran neuvoja Helmi Uosukainen) mainitsee, että kaikilla seuroilla: Sorjo-Metsämaa, Elisenvaara, Alho, Aromäki ja Mikrilä.) oli paljon suunnitelmia vuoden 1960 toiminnaksi.

Kurki-Säätiö järjesti nuorisoseurakurssin vuonna 1962, sen aikana perehdyttiin näyttämötoimintaan, lausuntaan ja liikuntatoimintaan. Kurssille tuli osanottajia Vampulasta asti ja se päättyi yleisötilaisuuteen kilpailuineen.

Mikrilän nuorisoseurassa oli keskusteltu liittymistä Elisenvaaran nuorisoseuraan vuonna 1962, koska nuoriso oli vähentynyt ja lähti suurempiin paikkoihin. Pienentyneestä väkimäärästä kertoo ”Pakinointia Opintokerhon parissa”,

jossa pöytäkirjamuotoisesti kerrotaan eräästä Mikrilän opintokerhoillasta. § 1 kuuluu: ”Kokous alkoi laulun etsinnällä, jota seurasi 13 kurkun kuiskauksia sillä tuskin se laululta kuulosti. Huomasimme piankin, ettei kaikki ollut niin kuin olla ois pitänyt. Seuramme oli kutistunut kovin vähiin, nimittäin naisvaltaiseksi.”

Mihin hävisi nuoriso?

Sorjon nuorisoseura ehdotti vuonna 1962 Kurkijokinuorisoseurapiirin perustamista ”uskossa, että ainakaan vielä ei karjalaisuuden häviämisen aika ole tullut.” Nuorisoseurapiiriin perustava kokous pidettiin Loimaalla jo marraskuussa 1962, mutta oletettavasti piiri ei lähtenyt toimimaan, koska myöhemminäkin vuosina kilpailuja pidettiin Koiviston-Kurkijoen nuorisoseurapiiriin toimesta.

1968 Loimaalla pidettiin Eteläkarjalaisten nuorisoseurojen maakuntajuhla. Juhlissa hulmusivat liput ja kansallispukujen helmat. Juhlatoimikunnan pj Juho Toiviainen oli huolissaan nuorison tiukasta opiskelutahdist ja maaltamuutosta ja niiden näkyvistä vaikutuksista seurojen toimintaan.

Aromäki juhli 60-vuotista toimintaansa vuonna 1968. Heikki Kiiski oli myös huolissaan nuorison katoamisesta ja mietti silloista nykyaikaa pitkässä kronikassaan:

Harrastuksia hyviä oli silloin seurallamme, jotka meitä johdatteli ohjasivat oikealle, pitkospiuta poluillemme asettivat alle jalan, jotka suohon sortumasta estivät erehtymästä.

Nuorisoseurat:
Alhon Nuorisoseura, pj. Viljo Torikka, Huovintie; siht. Hellä Rantala, Mellilä.
Aromäen Nuorisoseura, pj. Erkki Jussilainen, Loimaa Piltola; siht. Terttu Hartikka, Loimaa Piltola.
Elisenvaaran Nuorisoseura, pj. Juho Toiviainen, Loimaa kpla; siht. Esteri Aikää, Loimaa kpla.
Sorjon Nuorisoseura, pj. Osk. Markkula, Metsämaa; siht. Vilho Toivanen, Metsämaa.

Vuoden 1950 Kurkijokelaisessa mainitaan vain neljä nuorisoseuraa, myöhemmissä lehdissä kirjoitetaan myös toimivasta Mikrilän nuorisoseurasta.

Nyt on päällä pitkätukat radikaalit rallattavat apostolit ajan uuden, joiden saarna on samaa kovin inhat ihanteensa.

Niihin sortuu Suomen nuoret kaatuu kansamme kalevan ellei katse korkealle taivasta tähyämään nouse mieli nuorisomme ihanteita ihmisyyden.

Vuonna 1977 Teuvo Ahokas kutsuu Mikrilän nuorisoseuralaisia keskustelemaan jatkosta. Toimintaa ei viime vuosina ollut ollut ja keskustelusta saamansa selvi-

tyksen mukaan viimeiset tiedot sinne on toimitettu vuonna 1960. – Tervetuloa siis myöhemmin ilmoitettava ajankohtana muistelemaan Mikrilän nuorisoseuran menneitä ja päättämään mahdollisesti tulevaisestakin, lopetetaanko?

Alhon nuorisoseuran nimi siirtyi historian lehdille kuluvan vuonna 99 vuoden kuluttua seuran perustamisesta. Varsinainen toiminta päättyi vuonna 1982 pidettyihin iltamiin.

Lähde: Kurkijokelaisen vuosikerrat

Kurkijokelaiset nuorisoseurat uusilla asuinsijoilla

Uusilla sijoilla toimi viisi entistä Kurkijoen nuorisoseuraa: Alhon, Aromäen, Elisenvaaran, Mikrilän ja Sorjon nuorisoseurat. Alho toimi Mellilässä, Sorjo Metsämaalla, Mikrilä Kauhanojalla, Aromäki Piltolassa, Elisenvaara Loimaan kauppalassa. Sorjon nuorisoseura teki aktiivista yhteistyötä Metsämaan nuorisoseuran kanssa ja useissa yhteyksissä siitä käytetäänkin nimitystä Sorjon-Metsämaan nuorisoseura.

Alhon Nuorisoseura herätettiin henkiin vuonna 1948, seuraavana vuonna se osti pienen talon Mellilän Vähäperän kylästä. Alkuvuodet oli hiljaiseloa. - Seuralla on nykyisin Mellilässä oma torppa avaralla

tontilla, johon lähiaikoina valmistuu pallokenttä, jossa nuoriso voi harjoitella reipasta urheilua. Ehkäpä seuran toiminta saa tästä uutta ripeyttä, toivoo Sami vuoden 1953 Kurkijokelaisessa. Vuonna 1962 vuosikokoukseen osallistui liki 30 henkilöä.

Muutkin kurkijokelaiset nuorisoseurat toimivat aktiivisesti 1950- ja 1960-luvuilla. Nuorisoseurat järjestivät yhteisiä henkisiä ja liikunnallisia kilpailuja vuosittain. Lisäksi seurat osallistuivat maakunnallisiin ja valtakunnallisiin tapahtumiin.

Lokakuun Kurkijokelainen (nro 43) vuodelta 1954 kertoo Sorjon-Metsämaan, Aromäen, Elisenvaaran ja Mikrilän nuorisoseurojen toiminnasta, joka ainakin kirjoituksen mukaan toteutui osittain opintokerhoina.

Sorjon Nuorisoseuran näyttelijöitä näytelmässä Opri, 1960 Loimaan Metsämaalla. Kuvassa Helka Heikkonen, Irja Klemelä, Veijo Härkönen, Aina Veijalainen.

Nuorisoseurat toimivat tänäänkin

Paikallisia nuorisoseuroja toimii eri puolella Suomea yli 700. Nuorisoseurat toiminnassa ovat mukana eri-ikäiset toimijat lapsista aikuisiin. Jäsenistöstä puolet on alle 29-vuotiaita ja neljäsosa alle 16-vuotiaita.

Nuorisoseuratoiminta on monimuotoista kulttuuri- ja nuorisotoimintaa. Keskeisimmät harrastusalat ovat tanssi, teatteri ja liikunta. Jokainen seura on ainutlaatuinen yhteisö ja tekemisen kirjo on laaja. Yhdistävänä tekijänä ovat yhteiset arvot: osallisuus, yhteisöllisyys ja yhdenvertaisuus.

Seurat pitävät yllä taltovoimin nuorisoseurantoja, jotka ovat monipuolisia toiminnan keskuksia alueellaan. Seurojen toimintaa tukee Suomen Nuorisoseurojen aluetoimistot, osaamiskeskukset ja piirijärjestöt.

Nuorisoseuraliike suomalaisena sivistysliikkeenä

Nuorisoseuraliikkeen syntyvaiheet liittyvät 1800-luvun lopun kansalliseen heräämiseen ja sivistysaatteen nousuun. Nuorisoseuraliikkeen perustajana pidetään ensimmäisen nuorisoseuran

(v. 1881) perustajaa, kauhavalalaista Matti Sippolaa ja liikkeen aatteellisenä oppisänä Santeri Alkiota.

Nuorisoseuraliike syntyi kansanliikkeenä ja organisoitui vasta myöhemminä vuosina. Ensimmäisenä maakunnallisena keskusseurana järjestäytyi Etelä-Pohjanmaan Nuorisoseurojen Liitto vuonna 1882. Suomen Nuorison Liitto aloitti toimintansa 1897. Vuodesta 1994 lähtien nuorisoseurojen keskusliiton nimi oli Suomen Nuorisoseurojen Liitto ja vuonna 2012 nimi muutettiin muotoon Suomen Nuorisoseurat ry.

Nuorisoseurojen toiminnassa keskeistä oli kansanvalistustoiminta. Nuorisoseurojen rooli muun muassa lukutaidon ja suomalaisen kirjastolaitoksen kehittäjänä on ollut merkittävä. Liikkeen alkuvaiheessa nuorisoseurojen keskeisiä toimintamuotoja olivat muun muassa lukutuvat ja kansanjuhlat sekä teatteri ja liikuntaan painottunut harrastustoiminta. Nuorisoseuratoiminta laajeni pian koko maan kattavaksi liikkeeksi.

Lähde: www.nuoriseurat.fi

Koskaan ei ole liian myöhäistä hankkia uutta harrastusta

Hiitolan pitäjäjuhlilla oli ”Hiitolaisella kästyökorilla” oma esittelypöytä, jossa oli esillä Kurkijokelaisessa julkaistuja neuleita ja kirjontoja. Tarjolla oli myös käsitööhjeita niille, joille ei tule Kurkijokelaista.

Valmiiden käsitöiden lisäksi esiteltiin kehräystä sekä pirtanauhan kudontaa. Kävijät saivat halutessaan koella kuinka kehrääminen värttinällä onnistuisi.

Kovin montaa kokeilijaa ei ilmaantunut, mutta silloin tällöin muutama rohkeikko uskalsi tarttua värttinään. Myös muutama syntyperäinen hiitolainen mies innostui kokeilemaan, ja pienellä avustuksella lankaa syntyiikin.

Vanha nainen kehrää värttinällä. Kurkijoki-museon arkisto.

Kerro entisajan kehrutavoista ja kehruusta enemmän

Tässä muutamia esimerkkejä kiinnostavista asioista:

- minkävärisiä lampaita kasvatettiin?
- kuinka usein lampaan kerittiin?
- kuinka villat eroteltiin?
- kuinka villa käsiteltiin kerimisen jälkeen?
- muistoja karstaamisesta
- karstattiinko villat kotona?
- ostettiinkö kehrättävät villat?
- kehrättiinkö lanka itse vai kehräytettiinkö se muualla?
- ketkä kaikki perheessä kehräsivät?
- millä välineitä kehruussa käytettiin?
- oliko perheessä useita rukkeja?
- missä vaiheessa tytöt opettelivat kehräämään?
- kehräsivätkö pojat / miehet?
- opeteltiinkö kehräämään ensin villaa vai pellavaa?
- minkälaisia lankoja kehrättiin?
- mitä langoista tehtiin?
- värjättiinkö villoja vai vasta valmista lankaa?
- oletko koskaan nähnyt värttinää / kehrättiinkö värttinällä?
- kehruuseen liittyviä sanontoja / lauluja
- kehruuseen liittyviä tapahtumia
- mitä tahansa kehruuseen liittyviä muistoja

Toimita kehrumuistosi 15.11. mennessä osoitteeseen Pia Ketola, Vasamatie 19 a, 02630 Espoo tai sähköpostilla: pia.ketola1@gmail.com
Muista liittää mukaan yhteystietosi sekä tieto siitä, ovatko sukujuuresi Hiitolassa, Kurkijoella tai muualla.

Lankakaupoissa ja marketeissa on tarjolla erilaisia ja monivärisiä lankoja, joten kehruu on pikku hiljaa taantunut lähinnä työnäytöksissä esiteltäväksi perinteiseksi käsityötavaksi. Onnekseni tämä taito on taas elpymässä, kun uusi sukupolvi on innostunut kehruusta.

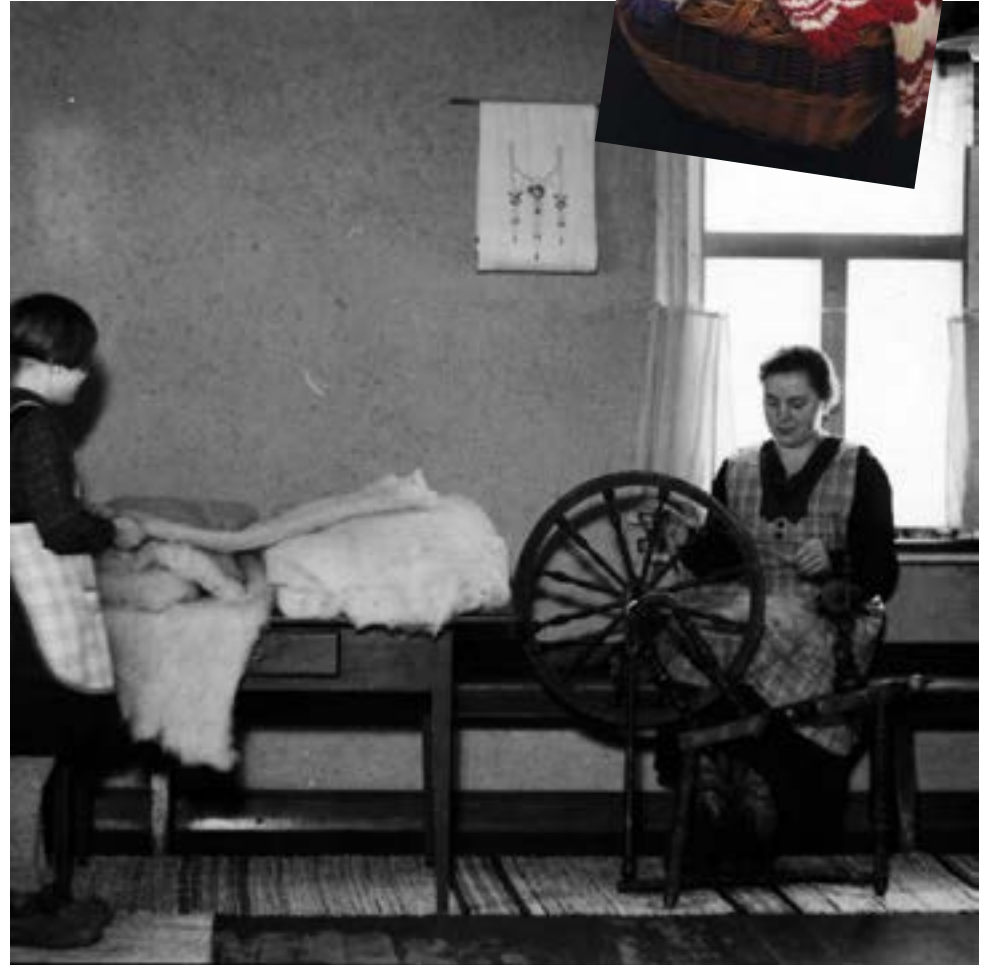
Kotona kasvatetun lampaan villan sijasta kehrääjät tilaavat Internetin kautta monenvärisiä ja -laatuista villoja ja silkisekotteita. He kehräävät karstavillaa, kampavillaa ja erilaisten villojen sekoituksia. Saatavilla on myös mm. maitokuitua, soijasilkkiä ja bambua.

Erikoiskuidut sekä monet villat tulevat ulkomailta, koska kotimaista, hyvälaatuista lampaanvillaa ei ole helposti saatavilla. Kotimainen villa, esimerkiksi Kainuun harmaa -lankarodun villa, on hyvin arvostettua, koska se on hyvin pehmeää.

Kehrääjät käyttävät usein nykyaikaisia rukkeja, joissa on monipuoliset säätöominaisuudet. Näihin nykyaikaisiin rukkeihin on saatavissa lisäosia, joiden avulla samalla rukilla pystyy kehräämään hyvin ohutta silkilankaa ja paksumaa villasäietä.

Monet kehrääjät ovat kokeilleet perinteisiä rukkeja, mutta valitettavan monet niistä ovat päässeet huonoon kuntoon, jonka vuoksi kehruun opetteleminen on niillä vaikeaa. Rukin toimintakuntoon saaminen vaatii usein perusteellista kunnostusta ja rukissa ei välttämättä ole jäljellä kuin yksi toimintakuntoinen rulla. Tämän vuoksi monet vanhat rukit ovatkin lähinnä koriste-esineitä.

Kehrääjät ”kokoontuvat” Internetin keskustelupalstoilla ja järjestävät myös yhteisiä koko viikonlopunkin kestäviä tapaamisia, joissa kehrätään, neulotaan, koellaan erilaisia rukkeja ja opetellaan erilaisia kehrutapoja.

Rukki kuului aikoinaan jokaiseen taloon, nykyisin ne ovat jääneet koristeiksi. Kerttu Inkinen os. Kiuski Kurkijoen Särkijärveltä kehrää villalevyjä, vieressä Aina Asikainen. Kuva 1930-1940-luvulta. Kurkijoki-museon arkisto.

tapoja.

Heinäkuun alkupuolella kehrääjät ympäri maailmaa järjestävät ”Tour de Fleece” kisan, eri suomennettuna ”kuitujen kierroksen”. Se pidetään samaan aikaan kun on Tour de France, eli Ranskan ympäriajo. Kisassa on tarkoitus kehrätä samoina päivinä, kun pyöräilijät kilpailevat Ranskan ympäriajossa.

Jokainen kilpailija asettaa itse itsellensä tavoitteet, joiden saavuttamista arvioidaan jälkikäteen. Tavoitteena voi olla esimerkiksi ”uuden kehrutavan opettelu”, langan kehräminen tiettyä neuletta varten tai yksinkertaisesti vain ”kehrään 10 minuuttia joka päivä”.

Osa kehrääjistä kehrää

värttinällä, joka suurimmalle osalle on tuttu lähinnä Prinsessa Ruusunen -sadusta. Värttinä on vanhin kehräämiseen käytetty työkalu, ja sen muoto on vaihdellut eri puolilla maailmaa.

Värttinä koostuu varresta, jota pyörittämällä kierrettä muodostava pyörimisliike syntyy, sekä kehrästä, joka ylläpitää pyörimisliikettä. Valmis lanka kiertää lopulta varren ympäri. Värttinällä kehrääminen on hidasta, mutta sen avulla voi kehrätä hyvin ohutta lankaa, jonka voi halutessaan kerrata rukilla. Kehruun voi aloittaa kokeilemalla värttinällä kehräämistä ja värttinän voi halutessaan rakentaa itse vaikkapa leluauton pyörästä ja kukkakepistä tai hylätystä CD-levystä ja kepistä.

Nykykehruuta ei olisi, elleivät ahkerat mummmomme ja äitimme olisi ylläpitäneet kehrutaitoa, jota me nuoremmat voimme puolestamme siirtää eteenpäin. Olisi mukava tietää entisajan kehrutavoista ja kehruusta enemmän. Toivomme mahdollisimman monen Kurkijokelaisen lukijan (oli hänellä juuret sitten Hiitolassa, Kurkijoella tai muualla) kaivelevan muistinsa kätöistä kehruuseen liittyviä muistikuvia lapsuudestaan ja nuoruudestaan. Laadimme näiden kirjoitusten perusteella koosteen kehruperinteestä, ja julkaisemme sen ensi vuonna Kästyökori palstalla. Kaikkien muistelijoiden kesken arvotaan käsityöpalinto.

Sujuu se kehrääminen miehiltäkin, sen näyttivät Hiitolan Pitäjäjuhlilla Aarne Hohtari (vas) Hiitolan Mustolasta ja Lauri Nolvi Hiitolan Peräkyöstä.

Kalakurjet onkivat Kurkijoella

Onkikilpailun 28.9.2013 tulokset:

- Miehet:**
1. Eero Häkli 626 g
2. Viljo Ylönen ... 154 g
3. Martti Repo 69 g
4. Markku Jussilainen 53 g
5. Reino Paju 43 g
6. Pekka Riikonen ... 36 g

- Naiset:**
1. Raija Laaksonen ... 80 g

2. Marjatta Leino..... 68 g
3. Marjatta Kempainen 36 g
4. Liisa Jussilainen ... 23 g
Suurin kala:
Eero Häkli 612 g.

Suurin kala kiertopalkinto: Eero Häkli 612 g.
Suurin saalis kiertopalkinto: Eero Häkli 626 g.
Saamattomien sarjaan joutui 21 onkijaa, heistä arvottiin

pokaalin saajaksi Mikko Piiparinen, muut palkitut saamattomat Kaarlo Kojo, Veikko Koho ja Saini Repo. Matkalla Pentti Kempaisen järjestämässä tieto-/arvaus-

kilpailussa palkittiin Raulo Piiparinen, Eero Häkli, Pirkko Kaartinen, Veikko Koho ja Saini Repo.

Paavo Kilpiö, Liisa Jussilainen, Viljo Ylönen, Marjatta Leino ja Saini Repo sekä kilpailun jälkeiset selitykset.

Jari Jussilaiselle ja muillekin maistui makkara onginnan jälkeen.

Näkymä Kaupinmäeltä

Vuonna 1925 lähetetyn postikortin valokuva on otettu Kaupin puutarhasta Mulieli Kaupinmäeltä. Kuvan on todennäköisesti ottanut Johan tai Ida Kauppi. Vasemmalla alhaalla näkyy Kaupin kirjakaupan vaalea pääty. Kirkon edessä vasemmalla on Kurkijoen Osuuskaupan rakennus. Sen ja kirkkopuiston takana joen toisella puolella on Maamiesopiston ruokalarakennus ja siitä vasemmalle opiston johtajan korkea asuintalo. Näistä vasemmalle Hiitolan johtavan tien

Kari Rahialan kokoelmasta

varrella näkyy kaksi opiston opettajien asuinrakennusta, joista oikeanpuoleisessa asuivat tri Veli Räsänen ja agr. Kaarlo Cléven perheet;

nykyisinhan siinä toimii Kurkijoen kotiseutukeskus. Aivan kuvan vasemmassa reunassa Koimäellä hämmöttää Räcköläisen

kaksikerroksinen talo, josta saatua hirsii käytettiin sittemmin Elisenvaaran yhteiskoulun rakentamiseen. Tapio Nikkari

Hiitolan pitäjäjuhlilla kokeilijoiden toimesta syntynyt lankaa, jonka Pia kertasi.

Löytyykö testineulojaa?

Testineuloja testaisi kurkijoelta peräisin olevan pitsineulosta sisältävän puuvillasormikkaan ohjeen. Testineulojan tulisi antaa palautetta mahdollisista ohjeissa olevista epäselvyyksistä ja virheistä. Testineuloja saa langan ja ohjeen, sekä hän osallistuu ensi keväänä neulekirjan arvontaan. Palaute neuleohjeesta pitäisi ehtiä antamaan marraskuun puoliväliin mennessä. Mikäli testineulonta kiinnostaa, ota yhteyttä Pia Ketolaan. Yhteystiedot löytyvät Kerro entisajan kehrutavoista ja kehruusta enemmän –osion lopusta.

Kaksi erilaista värttinää.

VUOKRATTAVANA liiketoimistotilaa

Kurkijokelaisen toimituksen huoneisto
Koulukuja 7, Loimaa

As Oy Vuorenkulman liikehuoneisto II on kulmahuoneisto suurin näyteikkunoin lähellä Loimaan toria soveltuu monenlaiseen yritystoimintaan. Pinta-ala 46,5 m².

Tila vapautuu 1.9.2013 tai sopimuksen mukaan.

Lisätietoja: Kurkijoki-Säätiö /
asiamies Helena Sulavuori,
050-5213336, saatio@kurkijoki.fi

Tilaa Kurkijokelainen lahjaksi

allaolevalla tilauskortilla tai soittamalla
toimitukseen p. 050-5213336

**Kurkijokelaisen,
hiitolaisten ja karjalaisen
hengen vaalija.**

Tilaa nyt Kurkijokelainen, kaksi kertaa
kuukaudessa ilmestyvä pitäjälehti!
Vuosikerta vain 49 eur. Tilattuna n. 1,80 eur/kpl.

Tilaan Kurkijokelaisen

☐ Itselleni ☐ Lahjaksi

Lehden saaja

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Pvm. _____

Allekirjoitus: _____

Palauta kuponki kirjokuoressa osoitteella:
Kurkijokelainen, Kuukankuja 1, 32200 LOIMAA
tai tee tilaus sähköpostiosoitteessamme:
toimitus@kurkijoki.fi tai kurkijokelainen1@gmail.com

Kurkijoki taiteilijan silmin

Kurkijokelaisen taiteilijan Tauno Häklin herkkä maalaus

Helsinkiläisellä Helikki Mattlarilla on seinällään kurkijokelaisen taiteilijan Tauno Häklin maalaus.

Kansakoulunopettaja, taiteilija Tauno Häkli syntyi Kurkijoella 1905. Hän toimi opettajana Parikkalan Poutalassa, Pieksämäen kauppalassa ja vuodesta 1931 alkaen Mikkelin maalaiskunnan Rantakylän koulussa. Opettajatyön lisäksi hän osallistui aktiivisesti opettajien järjestötoimintaan, toimi kunnanvaltuustossa sekä useissa kunnallisissa lautakunnissa.

Pääharrastuksena hänellä oli maalaustaide, jonka tiimoilta hän teki opintomatkoja mm. Pariisiin. Omia näyttelyitä Häkllillä oli useita, joista yksi mm. Lahdenpohjassa. Muita harrastuksina mainitaan valokuvaus, nuorisoseuratoiminta, elokuvaus ja musiikki. Hän toimi myös kuoronjohtajana ja soitti nuorena viulua.

Talvisotaan hän osallistui Karjalan kannaksella ja jatkosotaan Aunuksessa ja Syvärillä. Sodan loppupuolella hän toimi Päämajan kuvasastolla. Sotilasarvoltaan hän oli luutnantti.

Lähteet:

Jaakkiman Yhteiskoulun 1919-1940 ja Lahdenpohjan Keskikoulun 1942-1944 Historia ja matrikkeli, Helsingissä Jaakkiman Yhteiskoulun Seniorit. v.1985

Murteella

1. Almanakka
2. Eläinten edessä olevat syötävät
3. Herättää
4. Tukanraja
5. Isäpuoli
6. Meluta, peuhata, remuta
7. Puhua pälpättää
8. Kiukutella, kitistä
9. Kaatua
10. Huono, pitkä ja paksu takki

Murresanat poimittu kirjasta
Piiirileikkilauluja ja murresanoja
Kurkijoelta.

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajajatoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeus-turva-asioita.

Asianajajatoimisto HEIKKI RANTANEN OY

asianajaja, varatuomari
Heikki Rantanen
Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, 0400 740550
toimisto@heikkirantanen.fi
www.heikkirantanen.fi

Kurkijoki-Museo

Avoinna: lauantaisin klo 12-16.

Tervetuloa tutustumaan Kurkijoki-museon uusiin tiloihin
ja uuteen näyttelyyn, jossa kädentaidot näyttävästi esillä.

Kuukankuja 1,
32200 Loimaa
Pääsymaksu:
aikuiset 5,00,
lapset 4.-12 v. 2,00

Tervetuloa museolle!

